

Nismo zgubili upanja

V osrednjem vodstvu katoliške Cerkve je žal prenekatera pomanjkljivost. Znano je, da rimska kurija pri nas na Tržaškem ni na dobrem glasu in da je bila v zadnjih desetletjih predmet hudih pritožb in ostrih kritik, ki so prihajale ne samo od nasprotnikov Cerkve, temveč tudi od vernikov in celo od samih duhovnikov. Predmet takšne kritike so bili med drugim značaj in prevladujoča italijanska miselnost rimskih cerkvenih uradov ter grobo, hoteno nepoznavanje tukajšnjih naših stoletnih tradicij. Samo v takšnem ozračju se je namreč v Trstu moglo tako dolgo ohraniti sektaško politično delovanje najvišjega cerkvenega predstavnika, čeprav smo se proti temu nešteto krat pritožili in protestirali.

Ko se je zato leta 1963 vesoljna Cerkev zbrala na ekumenskem koncilu Vatikanu II, in smo slišali, kako so se mnogi koncilski očetje glasno pritoževali zaradi obstoječih razmer v rimski kuriji, smo začeli upravičeno upati, da bo tudi za tukajšnjo tržaško Cerkev zasijala boljša bodočnost, saj smo tržaški Slovenci bili enakega mnenja o razmerah v rimski kuriji in o njihovih posledicah za tržaško škofijo. Koncilski očetje so namreč na več zasedanjih povzdignili svoj glas in odločno zahtevali dvojne: resno reformo in učinkovito internacionalizacijo rimske kurije. Ti zahtevi sta bili slovesno sprejeti s koncilskim odlokom »Christus Dominus«, ki v prvem poglavju pod števil 9 določa, naj se za urade rimske kurije »sprejme nova ureditev, ki bo bolj ustrezala zahtevam časa časa, dežel in obredov«. Ko je govora o internacionalizaciji rimske kurije, pa je v 10. poglavju med drugim dobesedno zapisano takole: »Ker so ti uradi ustanovljeni v blagor vesoljne Cerkve, naj bodo njihovi člani, predstojniki in svetovalci v večjem številu izbrani iz različnih krajevnih Cerkva, tako da bodo imeli uradi, oziroma osrednji organi katoliške Cerkve resnične vesoljni značaj.« Iz tega jasno izhaja, da so se koncilski očetje pritoževali predvsem zaradi dveh slabosti, ki bi ju tudi radi odpravili, in sicer: 1. zaradi zastarelega in o-hlapnega italijanskega načina poslovanja rimske kurije in 2. zaradi prevelikega števila predstojnikov italijanske narodnosti, ki s svojo značilno miselnostjo sodelujejo v osrednjem vodstvu vesoljne Cerkve, kar ima za posledico, da so od teh uradov skoraj popolnoma izključeni odlični in vsekakor boljše pripravljene duhovniki drugih narodnosti.

Zato smo z velikim zanimanjem pričakovali dejansko izvedbo omenjenih koncilskih določb, a na ša pričakovanja se žal niso uresničila. Res je, da so vodstvo nekaterih uradov prevzeli neitalijanski kardinali, s čimer so bile baje izpolnjene — vsaj tako je bilo rečeno — zahteve koncilskih očetov. Zadeva pa je dejansko povsem drugačna. Drži, da so bili imenovani za prefekte nekaterih kongregacij rimske kurije tudi neitalijanski kardinali, toda ti so bili načrtno izbrani med osebami, ki so malo ali prav nič poznali kurijske zadeve in kot taki morda niso ustrezali novim odgovornostim. Zaradi tega njihovo delo dejansko obstaja v tem, da podpisujejo akte in važnejše listine, ki jih pripravljajo in sestavljajo drugi, njim sicer podrejeni uradniki, zaradi česar je njihovo sodelovanje zgolj formalno. Kdor namreč

(Nadaljevanje na 3. strani)

D. L.

Bodo odpravili nesnago na Krasu?

Starejši ljudje se še spominjajo, kako prijetno je bilo v prvem povojnem času iti na sprehod po Krasu. Kraška narava je bila še čista in neoskrunjena, če izvzamemo tu pa tam kak bunker iz vojaškega časa, ki pa je že tonil v zelenju mladih borov in brinja, ki so se razrasli okrog njega.

Danes pa je sprehod po Krasu pravo trpljenje. Ob cesti se vrsti smetišče za smetiščem in to na obeh straneh: kupi kartonskih škatel, najlonskih vrečic, starih blazin in zibelk, poleg kupov steklenic in črepinj vsake vrste, ženskih nogavic, ki v družbi plastičnih cunj visijo z dreves, konzervnih škatel in vsakovrstne embalaže. Vmes pa celo stari hladilniki, štedilniki, motorna kolesa in avtomobilski trupi. In to ne samo ob glavnih cestah, ampak tudi ob stranskih poteh. Delno tudi veter raznaša tako navlako na vse strani in »krasi« z njo drevje. Najdejo pa se tudi ljudje, ki natikajo prazne konzervne škatle ali najlonske vrečice na veje ali na vrh mladih dreves.

Poleg tega še razni novi kamnolomi, katerih lastniki so iz severoitalijanskih mest privandrani kapitalisti, kvarijo podobo kraške narave in motijo njen mir. Izkopano nerabno gmoto stresajo s kamionov kar ob robu ceste, celo na najlepših krajih. Tako so med drugim že pred časom zasuli prijazni kal ob cesti z Opčin na Repentabor, ki je vabil peš sprehajalce k prijetnemu oddihu in po katerem so pljuscale žabe — bolj redka slika na Krasu. Bati se je, da bo v kratkem podobna usoda zadela vse druge kale na našem Krasu.

Tudi nekdanj tako prijazni in značilne kraške vasi so dobile »vence« na splošno grdih, po sili hipermodernih ali brezobličnih »vil« in stanovanjskih hiš. Nekaj so jih postavili mlajši domačini, večino pa ljudje iz mesta, ki so si zaželeli »miru«, pa so sami prinesli na Kras nemir in neravnovesje v kraško naravo. Ponavadi si izbirajo za svoje hiše najlepše točke okrog vasi. Tako so v zadnjih letih dokončno pokvarili podobo številnih kraških vasi, med drugim tudi Repentabra. Človek mora najprej skozi tako »predmestje« novih hiš, od katerih večina ni v skladu z okoljem, preden pride do vasi.

Naj še omenimo, da so začeli brezvestni ljudje odlagati smeti celo na tratah pred repentaborsko cerkvijo. Te dni smo opazili tam poleg razne plastične in druge embalaže po travi in grmovju pod zidom tudi neka avtomobilsko blazino. Mislimo, da bi vsaj tu morala občina ali župnišče nujno poskrbeti za snago, kar vendar ne bi bilo tako težko. Vse kaže, da se repentaborska občina — še bolj velja to seveda za tržaško — premalo zaveda, kakšno naravno in kulturno bogastvo ji je zaupano v varstvo, in veliko premalo pazi nanj. To velja seveda tudi za

prebivalstvo na splošno, čeprav je treba priznati, da so mnoge hiše skrbno urejene in imajo snažno okolico. Ljudje pa se preveč vdajajo maniji prenavljanja in prezidavanja ter uničujejo stare arhitektonske vrednote, ker se pred zidavo ne posvetujejo s strokovnjaki, ampak delajo po svoji glavi. Naši ljudje so v tem pogledu vse premalo prosvetljeni, mnogi celo pravi analfabeti v pogledu kulturnih vrednot, čeprav mora danes osnovna kulturna zavest vključevati tudi spoštovanje do vrednot tradicije in stare kulturne pokrajine.

V našem času vsi govorijo in čakajo ali pisarijo o nujni zaščiti Krasa, nihče pa ne stori ničesar, najmanj tisti, ki so za to najbolj poklicani, to je oblast. Ali je res nemogoče, da bi tržaška mestna občina poslala od časa do časa kakšnega stražnika, ki bi zapisal tiste, ki odlagajo staro šaro na Krasu, ali jim naložil globo? Ni nam znan noben primer, da bi se bilo to kdaj zgodilo? Kaj pravi k temu župan Spaccini? In tržaška smetarska služba je res pristojna samo za ožje območje mesta, ne pa tudi za mestno okolico? Ponekod leže kupi smeti že leta. Ena sama skupina smetarjev bi ob sistematičnem delu veliko zalegla, med drugim bi lahko že enkrat očistila gnusno onesnaženo okolico športnega igrišča CONI in Amendolove ulice na njeni levi strani tik pred novimi hišami. Radovedni smo, zakaj je to nemogoče. Sploh sta obe strani proge openskega tramvaja nastlani z nesnago. Naj se tržaški župan vendar enkrat pelje z openskim tramvajem, last mestnega podjetja, da se prepriča o tem.

Značilno je, da takega onesnaženja narave in okolja ne vidimo v nabrežinski in v nekaterih drugih občinah.

Izgovor, da se ne da nič napraviti, ne drži. Poznamo velika mesta, celo veliko večja kot Trst, katerih bližnja in širša okolica je čista. Zakaj bi se tudi Trst s svojimi satelitskimi kraškimi občinami ne mogel uvrstiti med nje?

—o—

USODA DINARJA PO RAZVREDNOTENJU DOLARJA

Po snočnjem poročilu agencije Ansa iz Beograda so v jugoslovanskih finančnih krogih prepričani, da bo tudi dinar razvrednoten po razvrednotenju dolarja, medtem ko so v ljubljanski Narodni banki mnenja, da se ne bo nič spremenilo. Zdi se, da je Slovenija za ovrednotenje dinarja, ker bi bilo razvrednotenje udarec po vrednoti plač in kupni moči prebivalstva. Vsekakor bi morale pri sklepu o novi vrednosti dinaria v smislu zadnjih ustavnih popravkov sodelovati tudi narodne banke posameznih republik. Vlada in odgovorni finančniki v Beogradu (Nadaljevanje na 5. strani)

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 18. februarja, ob: 8.00 Koledar, 8.05 Slovenski motivi, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.00 Sv. maša, 9.45 Komorna glasba, 10.15 Poslušali boste, 11.15 Mladinski oder »Pastirji severnih jelenov«, Tretji del, 12.00 Nabožna glasba, 12.15 Vera in naš čas, 12.30 Nezapabne melodije, 13.00 Kdo, kdaj, zakaj, 13.30-15.45 Glasba po željah, 15.45 »Primerna napitnina«, Radijska drama, napisal Ezio D'Errico, prevedla Alenka Rebula, Radijski oder, Režija: Jože Peterlin, 16.35 Orkester in zbor Jamesa Lasta ter Martina Hötcherja, 17.00 Šport in glasba, 18.00 Popdanski koncert, 18.45 Glasbeni cocktail, 19.25 Kratka zgodovina italijanske popevke, 20.00 Šport, 20.30 Sedem dni v svetu, 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke, 22.00 Nedelja v športu, 22.10 Sodobna glasba, 22.30 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 19. februarja, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.40 Radio za šole (za srednje šole) »Naši pesniki in pisatelji: Ivan Cankar«, 12.00 Opoldne z vami, 13.30 Glasba po željah, 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji, 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba, 18.15 Umetnost, književnost in prireditve, 18.30 Radio za šole (za srednje šole — ponovitev), 18.50 Felix Mendelssohn - Bartholdy: Koncert v e molu, op. 64, Violinist Dejan Bravničar, Orkester Slovenske filharmonije iz Ljubljane vodi Samo Hubad, 19.20 Odvetnik za vsakogar, 19.30 Jazz, 20.00 Športna tribuna, 20.35 Slovenski razgledi: Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti — pianistka Marina Horak, 22.15 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 20. februarja, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke, 12.50 Trobentač Herb Alpert in pianist Franco Cassano, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Za mlade poslušavce, 18.15 Umetnost, 19.30 Komorni koncert, 18.50 Glasbena beležnica, 19.10 Ustvarjalec pred mikrofonom: Ubald Vrabec in njegovo življenjsko delo, 19.20 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba, 20.00 Šport, 20.35 Mozart: Titova dobrotljivost, opera, V odmoru (21.35) »Pogled za kulise« (Dušan Pertot), 22.45 Zabavna glasba.

♦ SREDA, 21. februarja, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol) »Naša trgovinica«, 12.00 Opoldne z vami, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Za mlade poslušavce, 18.15 Umetnost, 18.30 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol — ponovitev), 18.50 Mezzosopranistka Nora Jankovič, basist Ivan Sancin, pianistka Neva Merlak-Corradò, Samospevi Josipa Michla, Rada Simonitiča, Frana Venturiniča, Pavleta Merkušja in Karla Pahorja, 19.15 Higiiena in zdravje, 19.25 Zbori in folklor, 20.00 Šport, 20.35 Simfonični koncert, V odmoru (21.25) Za vašo knjižno polico, 22.20 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 22. februarja, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.35 Slovenski razgledi: Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti — Pianistka Marina Horak, Slovenski ansambli in zbori, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Za mlade poslušavce, 18.15 Umetnost, 18.30 Slovenski ljudski plesi (Mirko Ramovš), 18.50 Glasbeni vrtljak, 19.10 Kristusov lik »Jezus sin božji« (Domenico Grasso), 19.25 Pisani balončki, radijski tednik (Krasulja Simoniti), 20.00 Šport, 20.35 »Vlaka za Srbijo«, Radijska drama, napisal Vlado Vukmirovič, prevedla Majda Skrbinešek, Stalno slovensko gledališče v Trstu, Režija: avtor, 21.35 Orkester Gina Mescolija, 21.50 Skladbe davnih dob, 22.05 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 23. februarja, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol) »Po naši deželi: Cedad«, 12.00 Opoldne z vami, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Za mlade poslušavce, 18.15 Umetnost, 18.30 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol — ponovitev), 18.50 Giulio Viozzi: Koncert za godalni kvintet in orkester, 19.15 Pripovedniki naše dežele: Marko Jevnikar: »Operacija«, 19.25 Zbori in folklor, 20.00 Šport, 20.35 Delo in gospodarstvo, 20.50 Vokalno instrumentalni koncert, 21.45 V plesnem koraku, 22.05 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 24. februarja, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 13.30 - 15.45 Glasba po željah, 15.45 Avtoradio, 17.00 Za mlade poslušavce, 18.15 Umetnost, 18.30 Pianistka Maria Grazia Fabris, 18.50 Orkester proti orkestru, 19.10 Družinski obzornik (Ivan Theuerschuh), 19.25 Revija zborovskega petja, 20.00 Šport, 20.35 Teden v Italiji, 20.50 »Klik-klak«, 21.10 Nekaj jazz s triom Ramseyja Lewisa, 21.30 Vaše popevke, 22.30 Zabavna glasba.

Po razvrednotenju dolarja

Glavni predmet komentarjev v svetovnem tisku je že ves ta teden novo razvrednotenje dolarja za 10 odst., ki ga je sklenila Nixonova vlada, da bi olajšala ameriški izvoz in otežila uvoz in tako odpravila ogromen primanjkljaj v ameriški plačilni bilanci s tujino ali ga vsaj znatno zmanjšala. To pa pomeni avtomatično ovrednotenje navzgor za vse druge valute v odnosu do dolarja, s čimer so prizadete zlasti tiste države, ki imajo živahno trgovino z Združenimi državami, kajti njihovo blago je postalo s tem za Američane za 10 odst. dražje in torej manj zanimivo, medtem ko se bo povečala konkurenčnost ameriških izdelkov na njihovih tržiščih. To je vzrok, da se finančni strokovnjaki in ministri držav Evropske skupnosti, ki je glavni trgovinski partner Združenih držav poleg Japonske, te dni mrzlično posvetujejo, kaj storiti. Zaenkrat so si še neenotni. Anglija, Irska in Italija so za prosto nihanje svojih valut, medtem ko si drugih šest držav še pomišlja.

Položaj lire nasproti dolarju se je za zdaj v prosti menjavi — v nihanju — nekoliko okreplil in sicer za kake 3 odstotke, za naprej pa bo odvisno od tržišča, od ponudbe in nakupa. Vsekakor položaj na denarnem tržišču še nikakor ni ustaljen in se bo jasno pokazal naslednji dan. Na italijanskem de-

narnem tržišču pa se je že pokazalo ovrednotenje marke. Za marke so plačevale že večeraj tržaške banke približno 4-5 odst. več kot doslej. Tako je marka dejansko ovrednotena navzgor, četudi se nemška vlada brani ovrednotenja, da bi ohranila konkurenčnost nemškega blaga v mednarodni trgovini. Isto velja za Japonsko, ki pa je pod močnim ameriškim pritiskom — grozijo ji celo s trgovinskimi sankcijami — če ne bo ovrednotila jena in s tem otežila izvoz japonskega blaga, ki zdaj preplavlja trge v Združenih državah.

—o—

CRNA BORZA V MALEM

Ko so v torek zjutraj zaradi mednarodnih denarnih težav na sosednjem jugoslovanskem področju začasno zaprli menjalnice in ustavili prodajo za tuje valute, seveda tudi za lire, se je marsikateri italijanski kupec razočaran in praznih rok vrnil domov. Kot smo zvedeli, pa so se nekateri hitro znašli in so začeli »pod roko« ponujati jugoslovanskim državljanom italijansko valuto, celo 40 ali 45 lir za en novi dinar. Izračunali so, da se jim je taka menjava za nekatere izdelke, na primer za cigarete še vedno izplačala, rajši kot bi se popolnoma prazni vračali čez mejo nazaj v Italijo. Pa tudi tisti, ki so nalleteli na tako ugodno ponudbo, se verjetno niso odrekli liram.

Mihec in Jakec se menita o mikrofoni v Kulturnem domu

— Znaš Mihec, vseh jih je ta napredek, ta tehnika ana lepa reč.

— Ja, ja, ne rečem. Ne glih zmeram jn povsod, ma nekej je. Denmo reč televizija al pej minikrilo.

— Za minikrilo neč ne rečem, za televizijo pej mislem jest drugače. Ma znaš kej se mi zdi strašno pomembno? Mikrofon jn zvočnik. Tu je ana taka reč, de danes lahko govori jn poje tudi tisti ke nima neč glasa, ke vse nardi mikrofon. Jest se spounem, de kadar sm biu jest še majhen, kaku je blo, kadar so bli kašni shodi za prvi maj al za volitve. Tisti bogi govornik je mogu ceu cajt kričat na ves glas jn še taku so ga slišali samo tisti, ke so bli bol blizi, vsi ta drugi niso slišali neč. Jn tisti govornik je biu po končanem shodi od krčanja ves hripav jn mu je pasalo šele čez an teden. Videš, danes je vse drugače. Zdej, postauomo reč, če jema volivni shod na Opčinah jn če prou nastave zvočnik, ga slišajo če do Proseka. Jn nanka ni treba de krči.

— Je res jn ni res. Čem reč, de tu velà, če je na odprtem. Ma če je v zaprti dvorani, tudi mikrofon neč ne pomaga.

— Kaku, de ne? Še bol. Jn prouzaprou u zaprti dvorani mikrofon nanka ne be biu potreben, zatu ke se glas ne zgebi koker na odprtem.

— E, Jakec, se vide, de ne greš nikoli u Kulturni dom. Je res, de tam nutre se pr kašni jegri mikrofon taku dere, de ti zmeša glavo, ma dostikrat je taku, koker, de ga ne

bi blo. In glih takrat neč ne zaleže, kadar ke be blo kej pametnega za slišat.

— Mihec, kej ne be znalo bet kej zacoprano? Morbet zatu, ke se nutre govori po slovensko? Je morbet kašna velika glava, ke jema dobre zveze, nardila kašno štreregone-rijo, de nam v Kulturnem domi mikrofoni ne funkcionirajo?

— Znaš, vselih tega ne verjem. Jest be reku, de je tu bol nemarnost. Tisti ke jema jo kej za govort al recitirat, kadar zagledajo nastavljen mikrofone, mislejo, de so zastran glasa brez skrbi jn de se bo vse slišalo, tudi če govori še taku po tiho, tudi če se obrne proč al gre proč od mikrofona za štiri metre. Jn — za reč — jest se še spounem, ke je Stane Sever govoru Zdravljico brez mikrofona jn smo slišali vsako besedo. Jn ni kričau.

— Videš, Mihec, tle si dau idejo! Pej če bi u Kulturnem domi odprauli mikrofone? Dobiček bi biu dvojen: govornike be vsi zastopli jn tistga razsajanja pr jegrah ne be blo več. Kej rečeš ti na tu?

— Ja, praktično be blo. Be pršparali tudi na letriki. Ma znaš kaku je — dandanes si teško prestaulaš govornika brez mikrofona. Be zgedalo strašno po starem. Bulše be blo, če bi u Kulturnem domi nastauli anga specialista za glas. Vsaka reč, ke se nardi, be mogla bet ana generalka. Tisti specialist be mogu hodet po dvorani gor jn dol jn poslušat govornike pred mikrofonom. Jn uan be mogu odločet kolko centimetrov more bet govornik proč od mikrofona jn kolko je treba mikrofon odvit al privit. Taku be bla stvar rešena.

— Samo ki bomo tistga specialista dobili?

— Tu pej ni naša stvar.

NISMO IZGUBILI UPANJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

poblize pozna, kako dejansko poslujejo razni uradi rimske kurije, ta ve, da so različni tajniki, podtajniki, namestniki, pomočniki, skratka nekakšni višji uradniki tisti, ki dejansko usmerjajo celotno delovanje posameznih oddelkov in ki torej po svoji mili volji vodijo katoliško Cerkev. Ti monsinjorji pa so vsi ali skoraj vsi Italijani in delno z italijanskega Juga, ki so ostali doslej na svojih položajih, kot nedvoumno izhaja iz letopisov papeških uradov. Poleg tega so skoraj vsi ti gospodje ali bivši navadni vojaki ali bivši vojaški kaplani italijanske vojske v dveh zadnjih svetovnih spopadih. Razumljivo je zato, da ti vodijo Cerkev ne le samovoljno, ampak tudi v skladu s svojo posebno miselnostjo in z ohlapnimi metodami, ki prezirajo ustaljene tradicije drugih krajevnih Cerkva. Te metode so vzbudile pri koncilskih očetih toliko negodovanja, ki je danes tem večje, saj prihajajo tako od duhovščine kot od vernikov vsega sveta in zlasti tukajšnje tržaške škofije upravičeni protesti in oporekanja. Na dlani je namreč, da je v organizaciji in osrednjem vodstvu Cerkve kljub lepim besedam in nasprotnim trditvam vse ostalo pri starem in se še poslabšalo, kar zadeva duha in prevladujočo nacionalno miselnost.

To žalostno dejstvo potrjuje najnovejši dogodek, napoved konzistorija, ki bo v Rimu 5. marca t.l. Kot je sporočila sama Sveta stolica, bodo imenovali 30 novih kardinalov, med njimi nič manj kot osem Italijanov (pet iz kurije in diplomacije, tri pa iz škofij). V kardinalskem zboru bo tako skupno 41 kardinalov italijanske narodnosti. Značilno je, da bo nekdo postal kardinal samo zato, ker je, kot vse kaže, še vedno v veljavi zloglasni in že obsojen zakon rimske kurije o pravici do napredovanja. Gre za skoraj 80-letnega msgr. Ferdinanda Antonellija, tajnika kongregacije za proglašitev blaženih in bivšega kaplana arditov v prvi svetovni vojni. Vsi ostali, tudi veliki narodi, pa nimajo več kot po tri kardinale. Katoliška Cerkev je torej pod sedanjim papežem Pavlom VI. ohranila še vedno v svojem središču bolj italijanski kot vesoljni značaj, čeprav govore koncilski odloki drugače in čeprav drži, da so bili v kardinalski zbor imenovani marsikateri kardinali tudi iz Afrike in Avstralije. Ne vemo sicer z gotovostjo, kdo so svetovalci, ki papežu predlagajo imena kandidatov za kardinalsko čast, vemo pa, da sedanji papež posveča veliko svojega časa sestavljanju svojih številnih in dolgih govorov, medtem ko prepušča dnevne zadeve Cerkve že imenovanim višjim uradnikom rimske kurije, ki so vsi ali skoraj vsi italijanske narodnosti, kot smo pravkar obrazložili. Zaradi tega bi lahko upravičeno sklepali, da so prav ti ljudje tisti, ki papežu predlagajo imena kandidatov za kardinale, apostolske nuncijske in škofove za ves katoliški svet. Samo na ta način si lahko tolmačimo nekatere pogoste izbire in neposrečena imenovanja škofov, ki povzročajo proteste, oporekanja in nevarne zaplete v notranjem življenju Cerkve. Zaradi tega z veliko zaskrbljenostjo pričakujemo tudi imenovanje novega tržaškega škofa.

Kar nas še najbolj navdaja z grenkobo, je to, da se trmasto vztraja pri že kritizirani metodi nekakšnih privilegijev in neupoštevanja ter celo preziranja stoletnih tradicij krajevnih Cerkva.

Slovenski verniki so svoje pritožbe, pridržke in izraze zaskrbljenosti vselej naslavljali na rimsko cerkveno oblast v spoštljivi obliki in tudi vedno ponižno prosili za ustrezne ukrepe. Žal niso doslej ničesar dosegli. Niso prejeli nobenega odgovora, ni bilo nobenega srečanja in nobenega razumevanja za obrazložena stališča. Takšno zadržanje grobo

žali verska čustva naših ljudi, ki so zato prisiljeni, da svoje bolečine izrazijo ne le cerkvenim predstojnikom, temveč tudi s pomočjo edinega sredstva, ki jim še preostaja, to je tiska. Nujno je, da se s takimi članki vedno seznanjajo tudi vatikansko državno tajništvo.

Morda pa se bo v kratkem le kaj spremenilo na bolje v rimski kuriji. Konec prihodnjega marca bo namreč potekla petletna veljavnost odloka »Regimini Ecclesiae«, zaradi česar se pričakujejo precejšnji premiki. Po novih predpisih bi sestava kurijskih uradov morala veljati le za dobo petih let. Zato lahko predvidevamo precejšnje spremembe med osebjem tako na ravni višjih kot nižjih uradnikov. Z veliko radovednostjo čakamo, če in kako se bodo te spremembe izvršile, zlasti kar zadeva vprašanje internacionalizacije osebja v rimski kuriji, saj gre pri tem navsezadnje tudi za načelo pravične porazdelitve odgovornosti v Cerkvi. Iz vsega, kar smo povedali, bi prevelik optimizem ne bil na mestu, kljub temu pa nismo izgubili upanja.

Razplet dogodkov na Koroškem

Prejšnji teden se je na Dunaju zbrala na svoj prvi sestanek komisija, ki je namenjena obravnavanju problemov slovenske manjšine na Koroškem, vodi pa jo kancler Kreisky. Obe osrednji slovenski organizaciji, Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij, sta se predhodno že bili odločili, da vanjo ne pošljeta svojih predstavnikov, ker je bil v omenjeno komisijo imenovan tudi dr. Einspieler, predsednik zveze vindišarjev in podpredsednik zloglasnega Heimatdiensta. To sta sklenili na skupnem sestanku 29. januarja letos v Celovcu, na katerem se je zbralo okrog 500 koroških Slovencev, odbornikov in krajevnih zaupnikov z vseh koncev Koroške.

»Zborovanje samo je bilo sijajna zaupnica vodstvu koroških Slovencev«, piše »Naš tednik«, glasilo NSKS. »Petsto politično zainteresiranih in za našo usodo zaskrbljenih ljudi pa je na prepričljiv način ovrglo trditve, da so predstavniki obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev voditelji po lastni milosti in izpričalo, da imajo široko zaledje. In to spoznanje bo tudi vzpon in moralna pomoč za nadaljnje ukrepe v prid slovenske narodnostne skupnosti.«

Iz navedenih besed očitno izhaja, kakšna je legitimna volja koroških Slovencev, hkrati pa postaja jasno, da sklepi vsakršne komisije na Dunaju, v kateri bi sedeli dr. Einspieler in podobni, ne bodo verodostojni. Vsem je dobro znano, kakšni so nameni Heimatdiensta, saj marsikomu še vedno zvenijo v ušesih besede, objavljene v glasilu te organizacije, ki je ob 50-letnici koroškega plebiscita zapisalo, da bo na Koroškem zavladal mir takrat, ko enega od obeh narodov ne bo več. Ni treba posebej navajati, kdo so bili v tem primeru mišljeni. Takšen pristop k reševanju manjšinskih vprašanj, pri katerem naj bi se za isto mizo na eni strani pogovarjali zakoniti predstavniki koroških Slovencev, na drugi strani pa ljudje, ki želijo Slovencem smrt, oblast pa naj bi kot pravičen sodnik mirila nekakšne razburjene duhove, strasti in »čustva«, kot se v Avstriji radi izražajo, se zdi pravo norčevanje iz mednarodno zajamčenih pravic Slovencev na Koroškem. Zato je odločitev ZSO in NSKS, da

STRAH PRED OČITKI?

V Vietnamu se je položaj ustalil, kršitev premirja je vse manj. Redno se nadaljuje izmenjava ujetnikov, čeprav prihaja v tem do nekajurnih zamud. Opaziti pa je, da se severnovietnamski in vietkonški ujetniki bojijo obtožb po vrnitvi »zakaj so se vdali«, in zato kažejo pri izročitvi fanatično navdušenje ter mečejo proč ne le obleko, ki so jo dobili v ujetništvu, ampak invalidi celo berggelo in umetne ude.

—o—

Danes zjutraj se je zvedelo, da je jugoslovanska vlada dejansko razvrednotila dinar za 10 odst. Zdaj menjavajo novi dinar v Trstu za 33-34 lir, prodajna cena pa se vrti okrog 35 lir. Ljudje iz Jugoslavije, ki so danes prišli kupovat v Trst v upanju na »ovrednotenje« dinarja nasproti liri, so ostali razočarani.

s predstavniki Heimatdiensta ne bodo nikdar sedeli za isto mizo, utemeljena.

Zadevni sklep slovenskih predstavnikov je bil sprejet soglasno, glasovanja se je vzdržal le dr. Valentin Inzko, ki ga je v komisijo skupaj še z enim zastopnikom imenovala celovška škofija. Dr. Inzko je na tiskovni konferenci 1. februarja, ki so jo priredili ob predstavitvi končnega besedila predloge o sožitju med Nemci in Slovenci na Koroškem, ki jo je bila prejela lanskega oktobra celovška škofijska kasinoda, pojasnil, zakaj je sprejel sodelovanje v komisiji. V podkreplilo svoje odločitve je navedel dejstvo, da omenjena predloga ne govori o vindišarjih, marveč le o Nemcih in Slovencih, dodal je tudi, da se Cerkev na Koroškem dejavno trudi za spravo in razumevanje med obema narodoma.

Iz zgoraj povedanega je razvidno, da je pri odločitvi koroških Slovencev, da ne bodo šli v komisijo kanclerja Kreiskega, igralo med drugim pomembno vlogo vprašanje vindišarjev in njihovih samozvanih voditeljev. Na razpravi v Celovcu dne 29. januarja je bilo ugotovljeno, da so tudi vindišarji, kljub temu, da jih Avstrijci prištevajo k Nemcem, Slovenci, njihov sedanji položaj, za katerega niso sami krivi, pa je povzročila vlada, ki ni hotela pravično urediti šolskega vprašanja na južnem Koroškem. Obstoj vindišarjev — na ljudskem štetju 1961 so jih našeli okrog 11.000 — postavlja po našem določene naloge tudi obema osrednjima organizacijama koroških Slovencev, ki bi se jim morali skušati s kapilarnim delom približati in raziskati vzroke, zaradi katerih nočejo oziroma se bojijo biti Slovenci v polnem pomenu besede, predvsem pa ugotoviti, ali obstaja realna možnost, kar je seveda odvisno tudi od zadržanja avstrijskih oblasti, njihove ponovne in vsestranske vključitve v slovensko narodnostno skupnost.

Vsem, ki so pripomogli, da je letošnja Prešernova proslava lepo uspela, se iskreno zahvaljujemo.

**Slovenska prosvetna zveza
Slovenska prosveta**

Minister Sullo sprejel slovensko delegacijo

Med svojim obiskom v Trstu je 11. t.m. minister za zveze z deželami posl. Sullo sprejel na sedežu časnikarskega krožka v Trstu delegacijo Slovenske skupnosti, ki sta jo vodila deželni svetovalec Štoka ter član izvršnega odbora Legiša. Razgovoru je prisostvoval tudi vladni komisar prefekt Abbrescia.

Delegacija Slovenske skupnosti je ministru Sullu izročila posebno spomenico, v kateri so objasnjena vsa nerešena vprašanja Slovencev v deželi Furlaniji - Julijski krajini. Posebej pa je delegacija Slovenske skupnosti podčrtala upravičeno zahtevo slovenske narodne skupnosti po globalnem zaščitnem zakonu, ki bi moral rešiti odprta vprašanja Slovencev v deželi Furlaniji - Julijski krajini. V parlamentu je več tovrstnih zakonskih osnutkov, v deželnem svetu Furlanije - Julijske krajine pa je Slovenska skupnost vložila na podlagi člena 26 deželnega statuta zakonski predlog, ki sta ga izdelali Slovenska skupnost in SDZ.

Delegacija je ministru omenila s tem v zvezi tudi enoten nastop slovenske manjšine pri bivšem predsedniku vlade Colombu.

Ob koncu razgovora je delegacija Slovenske skupnosti seznanila ministra za zveze z deželami z upravičeno zahtevo Slovencev po televizijskih oddajah v slovenščini, tako kot je ta pravica zagotovljena južnotirolski manjšini v Italiji ter v mednarodnem menilu mnogim evropskim manjšinam, med temi tudi italijanski v Jugoslaviji. Minister Sullo je podčrtal svojo občutljivost za ta vprašanja, izrazil svojo nejevoljo, ker so še vedno nerešena ter izrekel delegaciji svojo pripravljenost za reševanje problemov, ki se jih je Slovenska skupnost dotaknila v omenjenem dokumentu. Minister je naročil delegaciji Slovenske skupnosti, naj omenjeno posebno spomenico pošlje tudi v vednost vladnemu komisarju, da se bo seznanil s tematiko slovenske narodnostne skupnosti v njej, v smislu poglobljenega obveščanja.

Delegacija Slovenske skupnosti je ministru za zveze z deželami izročila poleg že

KULTURNI VEČER V DEVINU

V soboto, 10. t.m., sta Kulturni krožek »Devin-Stivan« in pevski zbor »Fantje izpod Grmade« priredila kulturni večer, ki je tokrat nadvse uspel. Župnijska dvorana je bila nabito polna.

Občinstvo je najprej pozdravil Leopold Mervic, nato pa je nastopil moški pevski zbor »Fantje izpod Grmade«, ki je pod vodstvom Iva Kralja zapel nekaj pesmi in je tudi tokrat žel veliko priznanje, saj ga je občinstvo nagradilo z mogočnim aplavzom. Sledil je nastop dekliškega pevskega zbora iz Devina, ki je, kljub temu, da je še zelo mlad in neizkušen, ubrano zapel tri pesmi. Zbor vodi mladi in požrtvovalni Herman Antonič. Pred občinstvo so nato stopile Jožica Sardoč, Veronika Breclj, Alenka Legiša in Irena Tavčar, ki so prebrale nekaj pesmi in odlomek o materi iz Cankarjevega dela »Moje življenje«. Osrednja točka sobotnega večera pa je bilo predavanje, ki ga je imel gospod Stan-ko Kosmina o temi »Slovenska mati, njen pomen in njena naloga«. Predavanje je bilo izredno zanimivo in vsakomur dostopno.

Večer je zaključil nastop znanega ansambla »Kraški cvet«, katerega člani so iz Bazovice in iz Nabrežine.

imenovanega dokumenta tudi kopijo interpelacije, ki jo je ob desetletnici deželnega statuta vložil v njenem imenu v deželnem svetu svetovalec dr. Štoka, ter kopijo zakonskega predloga, ki sta ga izdelali Slovenska skupnost ter SDZ Trst - Gorica in sta ga vložili v rimskem parlamentu ter v deželnem zboru Furlanije - Julijske krajine.

PREŠERNOVA PROSLAVA V KULTURNEM DOMU

V nedeljo popoldne je bila v Kulturnem domu v Trstu osrednja Prešernova proslava, ki sta jo skupno priredili Slovenska prosvetna zveza in Slovenska prosveta. Poslušalci so povsem napolnili dvorano, proslave pa so se udeležili tudi mnogi predstavniki javnega in političnega življenja, med njimi deželni svetovalec dr. Štoka in generalni konzul SFRJ v Trstu Boris Trampuž. Kulturni spored so izvajali člani Slovenskega amaterskega odra, Radijskega odra, Stalnega slovenskega gledališča in pevskega zbor prosvetnega društva »Tabor« z Opčin. V slavnostnem govoru je pisatelj Ivan Potrč iz Ljubljane poudaril, da jezikovne posebnosti, obstoj različnih narodov in jezikov v Evropi ne bi smeli povzročati nepotrebnih meja v evropski kulturi, marveč bi jo morale te značilnosti vsestransko bogatiti.

Nabrežina

DOLFO PERTOT - SEDEMDSELETNIK

V ponedeljek, 12. t.m., je obhajal svoj 70. rojstni dan naš bivši organist in pevovodja cerkvenega pevskega zbora v Nabrežini g.

Dolfo Pertot. V njem je sodeloval od 15. leta dalje, najprej kot pevec, nato pa kot organist in pevovodja še dolgo let po drugi svetovni vojni. Bil je delaven član raznih prosvetnih društev v času po prvi svetovni vojni, po zadnji vojni pa je deloval v javnem življenju skupaj s svojimi prijatelji kot član Slovenske demokratske zveze v Trstu, posebno še v Nabrežini in tudi drugih vaseh naše občine.

K visokemu jubileju mu iskreno čestitajo njegovi prijatelji iz Nabrežine z željo, da bi ga Bog ohranil še dolgo vrsto let čillega in zdravega!

Prijatelji

LJUBITELJEM ZBOROVSKEGA PETJA

Vsi ljubitelji zborovskega petja pri Sv. Ivanu, zlasti mlajši, ki bi želeli okrepiti zbor za petje ljudskih pesmi, pa tudi za cerkveno petje, so prijazno in nujno naprošeni, naj se prijavijo v ulici Brandesia 25. Vaje so vsako sredo in petek ob 20.30.

Posebno dobrodošli so moški glasovi. Mladi pridite, sodelovanje v pevskega zboru vam bo vir globokega zadoščenja in veselja. Pri nas boste našli dobro družbo in nove prijatelje.

PREDSTAVA V SVETOIVANSKEM MARIJINEM DOMU

V nedeljo 18. februarja bo ob 17. uri nastopila amaterska skupina iz Gorice v svetoivanskem Marijinem domu v Trstu s komedijo trodejanko

SREČNI DNEVI

Avtor: Claude-André Puget, prevod: Ciril Kosmač.

Na italijanskem političnem obzorju

V zadnjem tednu je bilo italijansko politično življenje močno razgibano, zlasti pa je bilo opaziti določene spremembe v strankah, ki so oziroma so bile povezane v vladni koaliciji.

Najprej moramo omeniti novo socialistično vodstvo v Trstu. Po večmesečni krizi sta se namreč zedinili struji »presenza« in Lombardijeva »levica«, ki jo v Trstu predstavlja Lucio Ghersi, in s podporo dveh neodvisnih svetovalcev dobili en glas večine. Tako se je v Trstu zgodilo, da bodo vodili stranko v glavnem pripadniki Mancinijeve struje, medtem ko je na vsedravnih ravni ta struja v opoziciji. Do nesoglasja Mancinija z De Martinovo večino je prišlo prav zaradi takojšnje pripravljenosti strankine večine za obnovo leve sredine, saj se je ta koalicija ohranila v vseh krajevnih upravah, kjer ima Krščanska demokracija relativno večino. Zaradi nasprotovanja novemu strankinemu vodstvu je Pittonijeva struja, v kateri je vključena tudi večina slovenskih socialistov, prešla v notranjo opozicijo. Vprašanje je seveda, koliko časa se bo ohranilo na površju sedanje vodstvo s tako šibko večino.

Medtem pa se vedno bolj šibi sedanja italijanska Andreottijeva vlada. Kot je bilo sicer predvidevati, ni prišlo na zasedanju vsedravnega sveta Krščanske demokracije do odločilnih sklepov in zato je verjetno, da bo sedanja vladna koalicija trajala do srede maja, ko bo KD imela v Rimu svoj kongres. Na zasedanju pa je bilo le opaziti zanimive premike v posegih raznih predstavnikov struj. S težavo in počasi v KD prihaja do večje povezanosti med vsemi strujami, ki sestavljajo levo krilo. Aldo Moro se je v zadnjem času, odkar

ne sodeluje v Andreottijevi vladi, posvetil politični okrepitvi svoje struje in tako postavil trdnjšo podlago za razgovor in sodelovanje zlasti s strujama »base« in Donat-Cattinove »forze nuove«. Prav odstop basista De Mita z mesta strankinega podtajnika je znak novih skupnih izbir na demokrščanski leviči. S te strani preti Andreottijevi vladi najmočnejši udarec, toda tudi Rumor in dorotejci so se bolj ali manj jasno izrazili za drugačno vladno formulo.

Socialisti, ki so neposredno prizadeti pri teh notranjih demokrščanskih diskusijah, imajo te dni v Rimu zasedanje vsedravnega sveta in predvidevati je, da bo predlog tajnika De Martina in njegove struje za takojšnjo sodelovanje v vladni koaliciji leve sredine spet potrjen.

Proti taki politični izbiri pa se je močno zavzel kongres liberalne stranke, ki se je zaključil v nedeljo v Rimu in na katerem so prevladale teze dosedanjega predsednika Malagodiya in tajnika Bignardiya. Oba sta bila potrjena na svojih mestih. Toda medtem ko je liberalno glavno vodstvo zadnja leta moralo vedno bolj popuščati mladim silam v stranki, se pravi struji »rinnovamento«, pa sta se zdaj oba glavna predstavnika stranke zavzela za bolj nepopustljivo staro liberalno pot.

V nedeljo, 18.2.1973 ob 17. uri bo v Finžgarjevem domu na Opčinah

PREŠERNOVA PROSLAVA

Program: govor, recitacije, mladinska pevska skupina, bralna predstava »Krst pri Savici« in cerkveni pevskega zbor.

Štmaver

POMLADNI PRAZNIK

Vsako leto obhajamo god našega patrona svetega Valentina in prvega pomladina. Letos je v sredo 14. februarja. Farna šagra in običajni semenj pa je bil v nedeljo potem. Letos torej 18. februarja. To je prva pomladanska šagra v goriški okolici. Ze leta in leta prihaja na ta praznik dosti vernikov in turistov v sončni Štmaver na obisk in pomladanski izlet. Letos jih pričakujemo še več kot prejšnja leta.

Danes so ceste v našo vas že vse asfaltirane in do šest metrov široke. Avtomobilisti lahko parkirajo kar ob robu ceste. Popolnoma končana je tudi cesta ob električni kabini po Vinčičih do mlina. Prehod je odprt za vsa vozila. Tudi ta cesta je široka šest metrov in so odstranjeni vsi nevarni ovinki.

Vsem, ki nas obiščejo za šagro, bomo nudili vse, kar je v naši moči za dušo in telo. Za letošnji farni praznik se je dobro priprav-

NOVO SEJMIŠČE IN IGRIŠČE

Goriška trgovinska zbornica je pripravila obsežen načrt za zgraditev stavb in paviljonov, ki bodo služili razstavišču Espomego in tudi vsem goriškim športnim, kulturnim in folklornim prireditvam. Vmes bodo moderno urejena igrišča za vsakovrstne tekme.

Ves ta sejemski in prireditveni prostor se bo raztezal ob Soči, pri ulici Barca in ločniškem mostu čez Sočo. Osrednja stavba bo velikanski avditorij s šestimi razsežnimi okroglimi paviljoni, uporabnimi tudi za razstavišča. Med njimi bo urejeno umetno jezero, ob soškem bregu pa bujen park in javno kopališče.

Za vso to ureditev so predvideni stroški v višini 2,8 milijard lir. Gradbena dela se bodo začela že letos.

ljal tudi pevski zbor in celo oba pritrkovalca sta se pridno vadila. Naš gostilničar je tudi parkirni prostor lepo uredil in prav tako vse potrebne mize.

Dobra kapljica, štruklji, trobentice in zvončki po brežinah pa doprinašajo svoje k prvemu pomladnemu razpoloženju.

Rupa

NAŠ PRAZNIK

Čas hitro mineva in praznik svetega Marka se naglo približuje. Naši ljudje že kar željno pričakujejo ta tradicionalni praznik.

Čeprav srčno zelje in »koromač«, dve bistveni sestavini rupenske fritalje, še ne silita dovolj krepko iz zemlje, se po naših hišah že pomenkujejo o tem domačem Markovem prazniku in rupenski fritalji. Udarne fante in može skrbi, kako bodo uredili in razširili prostor za to slavlje naše sosese. Pripravljajo tudi spored, ki bo nudil našim ljudem zabavni in kulturni užitek.

Poleg naše domače slovenske pesmi in narodne glasbe bomo letos slišali najbrž tudi kaj izvirnega. Prireditelji si prizadevajo, da bo spored navdušil obiskovalce za lepo in kulturno prizadevanje, ki naj bi v tej hladni atomski dobi zopet zbudilo srca za tiste kulturne vrednote, verske in narodne, ki so bile cilj že našim prednikom. V tej misli je zajeto tudi jedro našega lepega praznika na pragu pomladi v Rupi.

ŠOLSKI SESTANEK

Ravnateljstvo slovenske trgovske šole v Gorici sporoča, da bo roditeljski sestanek v petek ob 18. uri v šolskih prostorih.

Starši ali njihovi namestniki so vljudno vabljeni.

NENADNA SMRT

Pred desetimi dnevi se je smrtno ponesrečil 73-letni Jože Klanjšček z Oslavia. Z družino se je že pred leti moral preseliti v Jugoslavijo, ker je politična oblast preganjala očeta, zadnjega pravnega lastnika Trgovskega doma. Družina je živela v Kopru. Pokojni Jože se je ukvarjal s trgovskimi posli. Večkrat je prihajal v Gorico upravljat svoje posestvo.

Nesreča ga je zadela, ko se je prejšnjo nedeljo vračal z avtom iz Novega mesta proti domu in se je zaradi hipne slabosti zaletel ob škarpo. Pokopali so ga v Kopru.

ČESTITAMO

Pred dnevi je obhajal naš znani goriški rojak profesor Hubert Močnik osemdesetletnico rojstva. Ko ga srečujemo še mladostnega na kolesu proti Solkanu, mu ne bi prisodili že osem križev, ki jih krepko nosi, kakor jih je skozi vse trpko in živahno življenje kot učitelj, ravnatelj in danes kot živahni upokojenec.

Prijatelji in znanci mu želijo, da bi v zdravju in zadovoljstvu učakal še mnogo let življenja.

Slovensko planinsko društvo v Gorici priredi v sredo, 21. februarja ob 20.30 v predavalnici kluba »Simon Gregorčič« na Verdijevev korzu 13 tretje zanimivo sezonsko planinsko predavanje. Tokrat bo predaval znani alpinist in geograf »Planinskega društva - Ljubljana Matica« prof. Jurij Kunaver o temi:

GORSKI IN KRAŠKI SVET KANINSKEGA POGORJA

Predavatelj bo v besedi in sliki prikazal zanimivosti podzemnega in površinskega sveta Kaninskega pogorja, lepote kaninskih vrhov in edinstvenih razgledov z njih.

Vljudno vabljeni!

F.J. - 132

SMRT V POMLADI

Treba bi bilo vstati in iti, je razmišljal, vendar ni vstal in šel. Še nikoli ni spal skupaj s kakim mladim dekletom, še nikoli ni občutil tega toplega, voljnega dotika spečega dekliškega telesa in omamnega vonja gole dekliške polti in razpuščenih las. Še nikoli ni bil videl, kako trdno se zarežejo rožnati trakovi modročka v bela dekliška ramena. Ta intimnost dekliškega telesa je bila tako čudovita in preprosta obenem. V njem se je budilo nekaj, česar doslej še nikoli ni bil tako silno občutil, njegove misli so bile kakor omamljene od tega. Bile so kakor ptice, ki nemočno frfotajo in se zaganjajo proti orkanu, ki jih zanaša. Čutil je, kako močno mu utripa žila na sencih, še nikoli ni njenega utripa tako razločil. Poslušal je Kunino mirno dihanje in čudno razločno tiktakanje njene zapestne urice pod odejo, in topli dotik njenih kolen in ramen mu je bil ljub in prijeten, obenem pa ga je napolnjeval z nekako drhtavico in tesnobo kakor pred omamno skrivnostjo. Nenadno ni mogel več premagati pekoče žeje svojih čutov, ki je bila že podobna bolečini. Naslonil je obraz na njeno golo ramo in se žejno prisestal z ustnicami na njeno mehko, tople kožo, ki je imela čudno dražeč okus. Ob tem dotiku je odprla oči in se zdrznila; hotela se je odmakniti, bila je še vsa zaspana in zmedena.

Ta njena kretnja odpora ga je prizadela, občel ga je sram, obenem pa še hujša želja po njej. Skril

je obraz na njeno ramo, da je čutil pod ustnicami brazdo, ki jo je zarezal trak modročka. Čez nekaj časa pa je začutil njeno dlan, ki ga je rahlo pobozala po laseh. Tedaj se je vzbudila v njem globoka nežnost do nje, dvignil je glavo in se ji zazrl v obraz, v čudno resne oči, hotel ji je reči nekaj dobrega, s čimer bi ji izrazil, kar čuti, in vso svojo hvaležnost, toda rekel je samo:

»Ta trak te reže vendar v živo, zakaj ga imaš tako tesno?«

To je bilo neumno vprašanje, sam je to čutil, toda nič drugega mu ni prišlo na misel.

Na to tudi ni nič odgovorila, samo nasmehnila se je, potem pa se je prepustila njegovim volji.

Pozneje ko je še ves zavzet od doživetelega počival ob njeni strani, pa je začutil, da se njeno telo stresa v tihem joku. Začuden se je ozrl po njej. Skrivala je obraz v blazino in pridušeno, toda pretresljivo ihtela.

»Kuna, kaj ti je? Zakaj jočeš?« je vprašal, vznemirjen in presenečen.

Ni mu odgovorila.

»Ali ti je žal?«

Odmajala je z glavo.

»Ne!«

»Kaj potem? Ali sem jaz kriv?«

»Ne!«

Skušal je obrniti njen obraz k sebi, toda ni mu

pustila in ga je po sili obračala vstran. Slednjič ji je s silo dvignil glavo in ji pogledal v objokane oči.

»Kuna, povej mi vendar, zakaj jočeš,« je prosil.

»Oh, saj ti ne moreš razumeti,« je zahlipala in po licih so ji tekale debele solze kakor majhni deklici.

Ne, tega, kar je čutila in kar jo je peklo v srcu, tega mu ni mogla povedati, to se ni dalo povedati. (dalje)

USODA DINARJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

du so včeraj, v sredo ves dan zasedali, a sklepi do tega hipa še niso znani.

Menjalnice na oni strani meje so bile zadnje dni zaprte in lire je bilo v trgovinah in gostilnah le težko menjati in po nižjem kurzu kot navadno. Če pa bo dinar razvrednoten, bo ostalo verjetno pri stari pariteti dinar-lira. Ovrednotenje dinarja navzgor bi prizadelo jugoslovanski izvoz in turizem, pozdravili pa bi ga seveda ljudje iz obmejnega pasu in drugi, ki prihajajo na to stran meje kupovat ali potujejo kam drugam v tujino.

NAŠE GLOBOKO SOŽALJE

Ob nenadni smrti g. Jakoba Oficija, trgovca v Trstu, izražata uredništvo in uprava ženi, znani in priljubljeni radijski igralki in režiserki Stani roj. Kopitar ter hčerama globoko občuteno sožalje.

Sožalju se pridružujejo tudi prijatelji družine Oficija.

Nova številka revije »Zaliv«

Pred nekaj dnevi je izšla nova, 38. in 39. številka revije »Zaliv«. Tokrat prinaša na uvodnem mestu nekaj strani iz dnevnika Alojza Rebule. Ti dnevniški zapiski se nanašajo na lansko jesen in so tako še posebno aktualni in zanimivi, neglede na to, da je Rebulova esejistična, pa tudi pripovedna proza vedno naravnost izzivanje za miselno lenobnost današnjega potrošniškega Slovenca. V zapiskih omenja med drugim lanske študijske dneve v Dragi, smrt pesnika Ceneša Vipotnika, dozdevne milijarderje v Jugoslaviji, Josipa Vidmarja in jubilejno razstavo kiparja Goršeta, ki bi bila morala biti lani v Kostanjevici, pa je bila odpovedana; razpravlja pa tudi o mladini, o moderni slovenski poeziji, o švedskem kapitulatstvu pred nasiljem, kar pa velja pravzaprav za vse zahodne države, in še posebno prikupno je njegovo pisanje o naravi.

Josip Merku nadaljuje svojo zgodovinsko razpravo o okoličanskem bataljonu, ki pa mu nudi priložnost, da prikaže splošno sliko političnega položaja v Trstu v drugi polovici preteklega stoletja in vlogo, ki so jo Slovenci igrali v njem. Zanimive so tudi podobe socialnega življenja iz tistega časa, ki jih ilustrira z izvlečki iz časopisnih poročil in drugim dokumentarnim gradivom.

Egidij Košuta je napisal članek o reformi višje srednje šole v Italiji, v katerem pride do naslednjega spoznanja: »Vsaka reforma res veliko stane, vendar si danes vedno bolj utira pot prepričanje, da je denar, ki ga družba vloži v šolski izobraževalni sistem, s časom najbolj rentabilen. Vsekakor je naša dolžnost, da zasledujemo vsako novo pobudo, ki bi utegnila vplivati tudi na naše manjšinsko šolstvo, in da tudi mi zahtevamo sodelovanje za izboljšanje svojih šol, za katere smo doprinesli toliko žrtev in trpljenja«.

Temperamenten in aktualen članek je prispevala za to številko mlada Alenka Rebula pod ironičnim naslovom »Mi gremo nazaj, mi strelci«, in s podnaslovom »Po Župančiču prirejeno geslo mladih tržaških Slovencev«.

Jurij Zalokar je napisal članek o Gandhiju. Članek vpliva s svojim povečevanjem nenasilnega gandijevskega odpora proti krivicam precej zastarelo, Boro Ban nadaljuje novelo iz zdravniškega okolja »Moč v belem«, pri kateri nas kljub zanimivi vsebini jezi precej slab jezik. Boris Pahor je napisal članek v spomin umrlemu pesniku Cenetu Vipotniku, Mirjam Gregorič pa nadaljuje svojo razpravo o krizi slovenske družine, v kateri nakazuje tudi rešitve tega zares težkega problema, zlasti primerno socialno in stanovanjsko politiko. Nadaljuje se serija pisem Alojzija Resa, Boris Pahor pa polemizira s stališči oblasti v matični domovini glede koroškega problema. Irena Žerjal piše o slikarskem Biennalu v Benetkah, morda nekoliko preveč enostransko, nekdo z začetnicama B. M. pa je prispeval nekaj bistroumnih opažanj o idealistih in eliti

POCASTITEV PREŠERNA V GORICI

Osrednja Prešernova proslava za goriške Slovence je bila v nedeljo popoldne v Prosvetni dvorani v Gorici priredila pa jo je Slovenska prosvetna zveza. Na njej so podali recitacije člani Mladinskega krožka iz Gorice, sodelovala sta še klavirski trio Glasbene matice iz Trsta in moški pevski zbor »Oton Župančič« iz Standreža, kot gost pa Komorni zbor iz Nove Gorice. Visokošolec Ace Mermolja je v svojem govoru najprej orisal pomen Prešerna v svojem času, nato je prešel na dejanskost v zamejstvu in podčrtal današnjo vlogo kulture v življenju slovenske manjšine in sploh v sodobnem svetu.

v Jugoslaviji, Zora Tavčar je skrtala Benedetičeva drama »Pravila igre« in Boris Pahor komentira zadnje pisateljsko srečanje v Statenbergu. Naj omenimo poleg raznih drugih aktualnih člankov in nekaterih pesmi samo še izredno zanimivo anketo med dijaki slovenskega učiteljskega »Anton Martin Slomšek« o njihovem obisku pri slovenskih gimnazijcih v Celovcu. Objavljeni so odgovori, ki so jih prispevali Sonja Sirk, Neva Vechiet, Sonja Soslč, Živa Cunja in Rosana Tul; v njih izražajo svoje vtise in tudi svoje razočaranje nad pasivnostjo koroške slovenske dijaške mladine. Človek je vesel te pogumne tržaške slovenske dijaške generacije. Poleg tega prinaša ta številka »Zaliva« še marsikaj drugega zanimivega in aktualnega.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV V TRSTU

ulica Donizetti 3 bo imelo v ponedeljek, 19. februarja ob 20. uri na sporedu

RAZGOVOR O SLOVENSKI CERKVI NA TRŽAŠKEM

Nekaj vprašanj: duhovniki in laiki. Ali je naša Cerkev živa? Je bolj živa kot v Sloveniji ali v zdomstvu? Položaj slovenskega duhovnika na tem ozemlju. Kako sprejema slovenska skupnost v mestu in v vasi svojega dušnega pastirja? Kaj nam je duhovnik dajal v preteklosti in kaj bo, če duhovnika ne bomo imeli? Župnije in kaplanije.

Naprosili smo škofovega vikarja dr. Lojzeta Škerla, da bi nam osvetlil ta položaj, ki ga najbolj pozna in je njegova glavna skrb.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU ima v Kulturnem domu v Trstu na sporedu delo Ferdinanda Raimunda.

KRALJ GORA IN LJUDOMRZNIK

Predstave bodo v petek, 16. t.m. ob 16. uri za red G; v nedeljo, 18. t.m. ob 16. uri za red F — okoliški; v četrtek, 22. t.m. ob 16. uri za red J; v petek, 23. t.m. ob 16. uri za red H.

Pomanjkljiv prikaz kulture v Jugoslaviji

V nedeljo zvečer je italijanska televizija na svojem drugem programu v nizu z naslovom »Tra culture diverse« (Med drugačnimi kulturami) pokazala oddajo, ki je bila tokrat posvečena Jugoslaviji. Na njej so na vprašanja italijanskega reporterja odgovarjali nekateri vidnejši, večinoma beograjski kulturni delavci (pisatelji, slikarji, filmski umetniki), med njimi tudi nekdanji glavni urednik znanega tednika »NIN« publicist Frane Barbieri. Očitno je bilo, da je oddaja že bila nekoliko zastarela, saj je bila posneta, sodeč po prizorih na ulicah, v lanskem poletju, vendar nam je kljub temu dala vpogled v kulturno ustvarjanje v Jugoslaviji in še posebej v družbi, ki se trudi za uresničenje človeške podobe socializma. Pri tem prizadevanju ima kultura posebne naloge, so poudarjali izprašani kulturni delavci, in hkrati spomnili, da je razkol s Stalinom leta 1948 pomenil tudi konec uradno zapovedanemu socialističnemu realizmu v umetnosti, kar je dalo zagona novim in izvirnejšim smerem tako v pogledu forme kot vsebine.

Glavna pomanjkljivost sicer zanimive oddaje pa je bila v tem, ker ni dala skoraj nobenega poudarka dejstvu, da je težko govoriti o neki enotni jugoslovanski kulturi, saj je v umetnostnem ustvarjanju v Jugo-

SPOROČILO SKK O PREŠERNOVI SPOMINSKI PROSLAVI

V soboto, 10. februarja, smo imeli v okviru spominskega dne Franceta Prešerna literarni večer. S tem smo hoteli poudariti naše spoštovanje do materinega jezika, ki ga je Prešeren povzdignil na sam vrh Parnasa. Želimo ga ohraniti in ceniti kot dragocen dokaz naše skupne preteklosti, kot nepogrešljiv steber našega bodočega obstoja.

Za uvod je Ester Sferco lepo podala sliko Prešerna kot človeka in pesnika. Sledile so občuteno podane recitacije Prešernovih poezij. Sodelovale so Barbara Lapornik, Anka Peterlin, Tanja Rebula in Boris Artač. Literarni prispevki so bili raznoliki in doživeti, tako pesmi kot proza. Brali so jih Marija Besednjak, Evelina Jeza, Ester Sferco, Ana Marija Batič, Ivo Petkovšek, Suzana Gerlanc, Alenka Rebula in Sonja Zupančič.

Prihodnjo soboto, 17. febr., vas vabimo na predavanje dr. Pavleta Fonde, zdravnika v tržaški umobolnici z naslovom

DRUŽBA IN PSIHIATRIJA

Začetek ob 19. uri. Udeležite se zanimivega srečanja z nepoznanim svetom človeške duše, ki postaja vedno dostopnejša pod prijemi moderne psihiatrije.

SLOVENSKI PROSVETNI DRUŠTVI TABOR - OPČINE

SLOVAN - PADRIČE - GROPA

vabita na

PREŠERNOVO PROSLAVO

v soboto, 17. februarja ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opčinah

Sodelujejo:

1. Avtorji pesniških listov: Marij Čuk, Filip Fischer, Andrej Kokot, Ace Mermolja, Jolka Milič;
2. Recitatorji;
3. Mešani pevski zbor SLOVAN - Padriče - Gropada, moški pevski zbor TABOR - Opčine.

slaviji ena izmed glavnih značilnosti prav prisotnost večjega števila narodov in narodnih jezikov, kar pomeni zanj pomembno obogatitev. Zlasti pri obravnavi književnosti tega nikakor ni moč obiti. Opaziti je bilo tudi, da so na oddaji v glavnem govorili izobraženci iz glavnega mesta Beograda, niti eden pa na primer iz Ljubljane, Skopja, Zagreba, Sarajeva itd. Res je, da je v časovno in snovno zelo omejenih oddajah, kot so televizijske, težko zajeti tako široko in raznoliko problematiko, vendar bi morali avtorji vsaj opozoriti na obstoj tudi drugih pomembnih republiških in hkrati nacionalnih ter kulturnih središč. Italijanski gledalec ni v oddaji ničesar posebej zvedel o slovenski, hrvaški ali srbski kulturi; zanj bi bila nedvomno zanimiva informacija o mnogostranskem razvoju makedonskega naroda, ki je prišel do svojih narodnih pravic šele po drugi svetovni vojni, ali pa na primer o Albancih, ki jih je v avtonomni pokrajini Kosovo danes že nad milijon, oboji pa so razvili značilno in avtohtono kulturno ustvarjalnost. Oddaja bi se tudi ne smela izogniti vsaj bežnemu prikazu kulture narodnih manjšin, vključno italijanske v Istri, ki sestavljajo zelo značilno podobo na pisnem nacionalnem in kulturnem mozaiku v Jugoslaviji.

ŠPORT Kras druga ženska ekipa v Italiji

NAMIZNI TENIS - FINALE ŽENSKE A LIGE

V soboto in nedeljo se je v Parmi odvijalo finalno kolo ženske lige v namiznem tenisu. Kras je moral v soboto opraviti kvalifikacijske tekme, da bi si tako pridobil pravico nastopa v finalu. Letos, po velikih uspehih Miličeve, postavili našo ekipo na čelo prve skupine, medtem ko je na čelu druge skupine bil lanski prvak CUS Torino. Naša dekleta so zaigrala kot še nikoli in zapovrstjo odpravila vse nasprotnike v svoji skupini. V nedeljo sta se Vesnaverjeva in Miličeva znašli v finalu proti ekipi CUS Torino, ki jo sestavljata sestri Marcone, večkratni italijanski prvakinji. Tekma je bila izredno zanimiva, čeprav niso Kraševke imele skoro nikakega upanja na zmago; pričakovali smo od Miličeve vsaj osvojitve točke. Tokrat pa so naše predstavnice nekoliko zatajile in gladko klonile boljšim nasprotnicam. Zagrizeno in izenačeno igro smo opazili le v igri Miličeve z Marcello Marcone in v igri dvojic, kjer so naše predstavnice tudi osvojile set in klonile z minimalno razliko v odločilnem nizu. Neoporečen poraz naših deklet moramo pripisati predvsem utrujenosti, saj je bila pot do finala izredno težavna, medtem ko so se Turinčanke »sprehodile« in mimogrede opravile z nedoraslimi nasprotnicami.

Kras je postal tako druga ženska ekipa v Italiji in celotna manjšina je lahko ponosna na ta velik uspeh. Resno delo deklet in trenerja Boleta je tako v kratkem času obrodilo svoje sadove in spravilo naše predstavnice v sam italijanski vrh. Prepričani smo, da bo vsa naša športna in tudi nešportna javnost znala pravilno ceniti prizadevanja te naše ekipe in da bodo končno tudi italijanski odgovorni dejavniki dali pravo težo tem uspehom in odgovarjajoče priznanje voditeljem tega našega društva.

MOŠKI TRŽAŠKI POKAL

Igralci Sokola niso zatajili

Sokol je v preteklih tednih uspešno začel tekmovanja za pokal Trsta. V prvih dveh tekmah je gladko odpravil nasprotnike in osvojil vse razpoložljive točke. V prvem kolu so se Nabrežinčani spoprijeli z ekipo S. Michele B iz Tržiča in gladko osvojili zmago. Že v naslednjem kolu pa je naše predstavnice čakala težka naloga na tujem igrišču, ko so morali igrati proti izkušeni ekipi CUS Trst. Ukmar, Pertot in Radovič niso niti tokrat zatajili in so že po petih srečanjih prišli do štirice. Tako so lahko, zaradi drugih obveznosti, prepustili ostali dve točki nasprotniku brez boja. V tej tekmi moramo pohvaliti Pertota, ki se je z umno igro maščeval Mameliju, ki ga je le pet dni prej izločil iz deželnega prvenstva. Posebej pa je treba omeniti Radoviča, ki je stopil za zeleno mizo naravnost iz postelje in brez težav osvojil dve točki. Ukmar je pokazal lepo igro in je škoda, da se ni mogel udeležiti deželnega prvenstva, sicer bi se z gotovostjo plasiral v državni finale, kjer bi bil trd oreh za marsikaterega nasprotnika. 14. t.m. se naši igralci srečajo z ekipo tržaške Julie in upamo, da tudi tokrat ne bodo zatajili.

ODBOJKA — ŽENSKA B LIGA

Ni več upanja za prvo mesto

ALZANO - BOR 3:0

S sobotnim gladkim porazom je Bor izgubil še zadnje upanje na osvojitve prvega mesta in postavil v dvom celo drugo mesto na lestvici. Drašič tokrat ni imel sreče, saj so mu v zadnjem trenutku zmanjkale kar tri igralke in je torej bilo jasno, da bo zelo težko enakovredno tekmovali z ekipo, ki je letošnje pravo odkritje. Tržačanke so se dobro borile le v drugem nizu, ki bi ga lahko z nekoliko

več zagrizenosti tudi osvojile, v ostalih pa so gladko položile orožje pred domačinkami, ki razpolagajo z izredno obrambo.

Torej tudi letošnja sezona našim predstavnicam ne bo prinesla elitne lige. Z današnjim razvojem odbojke pa se to more doseči le s skupnimi močmi in prav bi bilo, da bi odgovorni dejavniki na to pomislili in skušali že danes resno pripraviti reprezentativno ekipo, ki bi lahko vredno zastopala našo žensko odbojko.

Nova telovadnica prinaša srečo BREG - PRIMAVERA MARZOTTO 3:2

Brežankam prinaša nova telovadnica srečo. V nedeljo so Jurkičeve varovanke odpravile svojega direktnega tekmeca za obstanek v ligi in tako se je upanje na rešitev nekoliko povečalo. Dolinčankam pa so prekrizale račune Goričanke iz ekipe AGI, ki so v zadnjem kolu osvojile prvi točki. Pavletičeva in ostale so v tej tekmi dale vse od sebe, domača publika pa je z burnim navijanjem pripomogla streti hud odpor nasprotnic, ki se do končnega sodnikovega žvižga niso hotele vdati. Upajmo, da bo nova telovadnica res vllila dolinski ekipi toliko moči, da bo v naslednjih tekmah lahko kos tudi močnejšim ekipam in da si bo tako ohranila mesto v italijanski B ligi.

MOŠKA C LIGA

Poraz kljub lepi igri

DELL'ACQUA - KRAS 3:0

Proti eni najmočnejših ekip so »rdeči« že tretjič zaporedoma položili orožje. Kljub porazu pa so Kraševci zaigrali eno boljših tekem v letošnjem prvenstvu in tako dokazali, da so deloma že premostili trenutno krizo, ki smo jo opazili v zadnjem času. Najzanimivejši in najbolj napet je bil drugi del igre, ko so »rdeči« imeli že set v rokah pri rezultatu 15:11; domačini pa so z izredno požrtvovalno igro in z nekoliko sreče izenačili in osvojili tudi ta set s 15:17. Ta spodrsrlaj je vzel nekoliko bojevitosti Zgoničanom, ki so kljub lepi igri prepustili točki nasprotnikom.

ketna

»DEŽELNA TRIBUNA« NA TELEVIJI

Bralce opozarjamo, da bo v sredo, 21. t.m., italijanska televizija oddajala »deželno tribuno«, na kateri bo nastopil tudi deželni svetovalec dr. Drago Štoka. Začetek oddaje je ob 19.20 uri.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, števil. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Sodobno kmetijstvo | EGS in razvoj kmetijstva v gorskih področjih

Razprava o gorskih skupnostih ni v polnem teku samo pri nas, ampak tudi na splošno povsod v Evropi. Nas zanima zlasti tista razprava, ki jo vodijo v okviru evropske kmetijske komisije, ki jo po francoskem predsedniku Ortoliju imenujejo kratkoma »Komisija Ortoli«. Prvi del programa dela Ortolijeve komisije zadeva ravno gričevnati in gorski svet. V kratkem je pričakovati že konkretne razvojne programe in ukrepe za izboljšanje razmer v omenjenih področjih. Tisti, ki sledijo delu te komisije, so že imeli priliko ugotoviti, da so nekatera stališča o razvoju kmetijstva v gričevnatih in zlasti v goratih področjih v temeljitem pretresu. Tako je npr. opaziti določen umik od koncepta zgolj velikopoteznega reševanja kmetijskih problemov, v smislu, da bi kmetijstvo bilo v prihodnosti nekakšna močno tehničirana velika tovarna, zelo verjetno pod vplivom spremenjenega gledanja na industrializacijo.

Prevladuje spoznanje o nujnosti kmetijstva v gričevnatih in goratih področjih, če nočemo, da se slednja popolnoma izprazni. To pomeni, da bo treba še skrbeti za obdelovanje kmetijskih površin tudi tam, kjer je dohodek od kmetijske dejavnosti mnogo nižji kot v ravninskem svetu in ne glede na to, ali sta mehanizacija in intenzivno obdelovanje praktično nemogoča. Končno prodira spoznanje, da kmetovalec, ki neguje travnike in redi na pašnikih govedo, čisti gozdove ter obdeluje zemljo pod zelo težkimi pogoji, hkrati tudi prispeva k človeški prisotnosti v tistih krajih. Da se turist-meščan prijetno počuti v negovanem gorskem okolju, ni nikakršno samoumevno dejstvo, ampak izključna zasluga prebivalcev-kmetovalcev in gozdarjev gorskega sveta. Prispevek le teh sedaj vrednotimo kot delo za skupnost, ki kot tako mora dobiti tudi neko dodatno gospodarsko vrednost poleg tiste, ki jo ima

samo kot kmetijska ali gozdarska dejavnost. V nekaterih evropskih državah govorijo že o nekakšni stalni plači za kmetovalce gorskega sveta, ponekod, kot npr. na Južnem Tirolskem in Bavarskem že plačujejo prispevke za hektar negovanega travnika ali pašnika. Ortolijeva komisija se usmerja k pojmu posebne odškodnine oziroma plačila za težave, ki jih povzročajo težji pogoji gospodarjenja. Verjetno bo prišlo do izplačevanja določene prispevka na hektar obdelane površine ali pa na glavo živine vsem tistim kmetovalcem, ki se bodo obvezali nadaljevati svojo dejavnost vsaj pet let in ki obdelujejo najmanj tri hektarje zemlje. Povrh naj bi podpore za izboljšanje stanovanjskih in gospodarskih poslopij podeljevali bolj širokogrudno in pod še bolj ugodnimi pogoji. Vsekakor naj bi v poštev prišla tudi dela za gradnjo in izboljšanje tujskih sob ter obrtniških prostorov in naprav. Govor je o 400 milijardah lir za prvo petletje. Pogozdovanje v gorskem svetu pa naj bi izvajali v desetletnem obdobju. Pogozdili naj bi površine, ki so posebno podvržene eroziji oz. degradaciji tal in pa tista področja, ki jih je človek že močno izpraznil.

Tem problemom posvečajo drugod v Evropi precejšnjo pozornost, pa tudi v sami Italiji, zlasti na Južnem Tirolskem, kjer se o teh problemih mnogo piše in razpravlja in ki ima celo svojega predstavnika v omenjeni komisiji. Zgleda, da se naša dežela zadovoljuje le z občasnim spremljanjem tovrstne problematike, saj bi sicer morala že davno prej pripraviti izvršilni zakon o gorskih skupnostih in si vzeti mnogo več časa za posvetovanje s strokovnjaki in proučevanje raznih predlogov in zlasti za neposredno seznanjanje zainteresiranega prebivalstva, kateremu pravzaprav velja pozornost in za katerega prisotnost v gorskem svetu v resnici gre.

20

Po Conradu Richterju
prireja Olga Ratej, riše Melita Vovk-Štih.

B
E
L
L
I
S
I
N

39. Še nista bila na polovici bojevnškega opravila, ko sta zaslišala korake v bližini. Ozrla sta se. Na vrhu stopnic, ki so vodile v nadstropje, se je pokazal skuštran zaspan vajenec. Zastrmel se je v krvava maščevalca, zakričal in stekel nazaj. »Hitro stran,« je rekel Beli sin. »Ta gre po puško.« Le nerada sta pustila svojo trofejo in izginila v noč. Beli sin je vodil bratranca čez polja svojega belega očeta in se ustavil pri skednju. »Tukaj me počakaj,« je rekel, sam pa se je pogreznil v šuščečo krmo. Kmalu je bila pred osuplimi očmi Polovične puščice na kupu vsa dolgo skrivana zaloga, ki jo je bil Beli sin odtegnil nosu tete Kati. Tu je bila

najprej vrečka moke. Potem opasnica z naboji, potem lesena posoda s smodnikom, njegova stara medvedja koža in slednjič težka pištola z dolgo cevjo. »Ju!« je navdušeno vrisnil Polovična puščica. »Kakšna škoda, da je prej nisi imel s seboj. Pihnila bi kosmatinea in mu vzela skalp, da bi doma videli...« Beli sin je dvignil roko in napeto prisluhnil v temo. »Slišiš? Ze prihajajo...« Od daleč je bilo slišati konjski peket in moške glasove. Psi so neugnano lajali. »Vzemi,« je šepnil Beli sin. Hitro sta pobrala reči in kot bi trenil, ju ni bilo več.

40. Skoraj vso dolgo pot čez gorovje Kittaniny so ju spremljali odmevi konjskih kopit in moških glasov. Zdelo se je, kot da je ves Paxton pokonci in za njima. Beli sin je drgetal od mraza in lakote. V treh dneh ni bil zaužil drugega kot prgišče koruzne moke in vodo. In vendar je bil kot prerojen, kot da bi ga obdajala zlato-škrlatna svetloba, kot da bi ga nosile modrikaste meglice... Nosile v prelepo deželo, domov. Končno je ubežal mukam peštanskega jetništva, vse hudo je ostalo za njim, pred njim pa je vstajalo še lepše, še plemenitejše staro, pravo življenje. Samo ko se je spomnil na malega Gordona, ga je stisnilo pri srcu. V

duhu ga je videl vsega drobnega in zalega in bistrega, kako teka po verandi in preži pri oknu, kdaj bo spet zagledal velikega indijanskega brata, da bi mu povedal kakšno novo otroško šalo. Ljub bi bratec: podnevi gibka svilena veвериčka, ki nenehoma klepetala, ponoči pa topla kepica. Beli sin je pogledal po reki nizdol. Ta reka teče skozi soteske in po dolinah k njegovemu bratcu. »Si žalosten?« ga je vprašal Polovična puščica. »Bi se rajši vrnil k belemu očetu?« — »Ne, toda tam sem pustil malega belega brata. Na zahodu ob reki Tuskavaras pa imam samo sestre. Od danes naprej bodi ti moj brat!«